

Tankar og spurningar um grind og grindadráp

Fyri tíð síðan var í Utvarpi Føroya ein Fimmari, har evni var grindadráp, og mundi eg sum so mangur annar meiningur grindamaður sita og hyggja á telefonini, kanska rætta armin út eftir henni, men aftraði meg síðan og læt vera.

Nógvir føroyingar hava í dag sínar hugsanir um grindadráp, men í hesum ruðleikanum er so nógv, sum eg og fleiri við mær ikki fata, og ikki verður ein klóari um ein spyr seg fyri á teimum stóðum, har myndugleikin skuldi verið.

Eg fari tí at loyva mær at seta nakrar spurningar, sum møguliga kundu verið svaraðir av viðkomandi, sum føla seg sum partar av sakini.

Sýslumenninir og grindadráp:

Í tí nógvu tosinum um grind í fjølmíðlunum, eru tað altíð sýslumenninir, sum fáa orðið og vísa teir seg at vera rættuliga samdir, tá talan er um grindadráp, og tá talan er um at drepa springarar eru teir sera einigir, sum áheitanin hjá teimum til Landsstýrið eisini visir.

Samb. fjølmíðlunum var tó eitt undantak, og kann ein partur av frágreiðingini um støðuna hjá hesum sýslumanninum møguliga vera, at hann er uppvaksin í einum bygdarsamfelag og veit hvat týðning hesin fígurin hevði fyri tey smáu samfeløgin, har ikki var møgulegt at fara í kólidiskin hjá keypmanninum at fáa feskt, meðan hinir eru uppvaksnir í,

eftir okkara máttstokki, býarumhvørvi, har hetta var møgulegt.

Hvussu er so støðan hjá sýslumanninum sum hægsti myndugleiki tá talan er um grindadráp?

Í mínum uppvøkstri í oyggj, har tað vóru tvær hvalvágir, vóru tey fá, sum settu spurnartekin um myndugleikan hjá øvrigheitini á staðnum, teir høvdu, »í mínum minni« eini nøvn, men vóru bert sýslumaðurin og skrivarin við 24 tíma arbeiðsdegi.

Nú er annarleiðis, sýslumaðurin er embætismaður við fastari arbeiðstíð og tilhoyrandi fríttíð og skal tí verða avloystur, og hvør avloysir, jú, ein ungur politistur og er hann ella hon tá hægsti myndugleiki, um so skuldi borið á, at grind kom. Hugsu vit okkum so, at hesin ungi maður ella kvinna hevði sínar matvanar frá eini »pyslsvognslúku« og møguliga hvørki etur tvøst ella spik, hvør skal tá støðan hjá hesum unga »øvrigheitspersóni« vera til grindadráp og grindabýti?

Í sendingini bar sýslumaðurin í Eysturoynni fram, hevur eisini gjørt tað fyrr, at ikki skuldi vera loyvt at drepa springarar. Grundgevingin var at teir vóru so smáir, ofta bara 1 skinn.

Sýslumenninir eru í dag tryggjaðir við danskari embætismannaløn og eiga teir tí, næstu ferð teir fylla innkeypsvognin við góðum døgurðamati frá Favør, Keyssamtøkuni ella kanska Bónus, at í

mynda sær hvussu forkunnugt tað í hesum døgum hevði verið hjá tí arbeiðsleysu familjuni, »har kanska seks døgurðar um vikuna eru seiðabergsseiður«, at fingið eitt kók av springarakjøti.

Tað eru nógvir døgurðar í einum skinni av springaratvøsti.

Spurningar um grindabýti:

Hví skulu vit tvihalda um eitt hundráð ára gamalt grindabýti?

Hví skal ein einsamallur maður, sum av tilvild finnur eina grind, »óansæð stódd«, eiga skinnatal, sum svarar til størsta grindabýti?

Hví skal sýslumaðurin, fastlønur embætismaður, eiga 2% av grindini, umframt at hann samb. grindareglugerðini punktum c.f.g. ræður yvir so nógvar grind, sum hann finnur fyri gott?

Í fjør doyðu 4 grindir sama dag vestanfyrir, og minnst meg rætt vórðu merkt millum 4500 og 5000 skinn og fingur vestansýslumenninir sostatt millum 90 og 100 skinn hendan dagin.

Hví skulu grindaformenninir eiga 1% av grindini hvør, óansæð um teir eru í grind ella ikki?

Hví skulu fleiri heilir hvalir út á Debesartøð fyri at kanna innvøl?

Hví skal tað setast forboð fyri at drepa grind »t.d. í Vágum«, tá sýslumaðurin heldur at lakafløtini hjá vágamonnum eru nóg full, meðan lakafløtini hjá nógvum aðrastaðni í landinum hava verið so leingi tøm, at har

ikkil so frætt sum rýkur av grind longur? Hevði tað ikki latið seg gjørt at dripið grindina á Miðvágssandi og latið onnur fingið í kaggan eisini?

Í kunningerð um undantak fyri fríðing stendur, at springari kemur undir reglugerðina fyri grind, tó undantikið paragr. 12 til 24. Hvør hevur so rætt til springarar, tá teir eru deyðir?

Nú ein morgunin var sýslumaðurin í Sandoyinni í einari morgunsending og har fortaldi hann, at hann og grindaformenninir í Sandoyinni høvdu avgjørt at ikki skuldi vera loyvt at drepa springarar á grindavágum í oynni. Spurdur um tað so var forboð, var svarið »nei«, men menn kundu verða straffaðir, um teir sett seg upp imóti sýslumanni ella grindaformonnum.

Spurningurin er tí, kunna grindaformenninir av sínum cingtum nokta fyri, at tað t.d. verða dripið springarar á hvalvánni teir umboða, tí at teir persónliga halda, at tað ikki er rætt at drepa springarar, hóast tað er loyvt sambært lógtingslóg?

Í reglugerðini um grind, paragr. 10 stk. 6 stendur, at sýslumaðurin kann stóða drápi, um nóg nóg grind er deyð í umdøminum.

Grindareglugerðin:

12. mai 1986 lýsir Landsstýri reglugerð um grind, og er har niðurskrivað mangt og hvat, m.a. um grindabýti.

Á Markusarmessu

1990 kemur Tórshavnar Býráð við nøkrum teir kalla »Skiptan av grinda-drápi«.

Spurningurin má tí verða, er hendan skiptan sambærilig við tað av Landsstýrinum lýstu reglugerð, har tað stendur, at drápspartur er sam-sýning fyri arbeiði, og at eingin kann rokna sær meira enn ein part, sýslumaðurin kann saman við formonnum gera undantak, tá tað snýr seg um drúgvan rakstur, men ikki um dráp.

Í sínari reglugerð útnevnr Býráðið 8 eyka grindaformenn, sum skulu hava 1% hvør, 32 álitismenn á sandinum, sum skulu hava 3 partar hvør og síðan fáa allir, sum hava verið á sandinum í 3. av teim seinastu 5 grindunum heitið »sera dúgligir grindamenn, og gevur hetta teimum rætt til 2 partar hvør.

Hetta hevur skapt sera nógv misnógð millum teir »vanligu« grindamenninir í Havn.

Til síðst fari eg at heita á teir, sum eru vanligir grindamenn, um at siga sína hugsan, møguliga ikki so nógv um hvussu vit skulu taka umhvørvisfólkini, men heldur um hvussu vit kunnu fáa ruddað upp í tí ruðleika, sum valdar við grindabýti, so at tað ikki endar við, at størsta móttøðan móti grindadrápi verður her heima hjá okkum sjálvum, til stóra hjálp hjá umhvørvisfólkunum.

Í Sosialinum stendur grein um ein ungan fókalívsfrøðing úr Danmark, sum hevur tilknyti til Føroyar, sum er í ferð við at gera eina kanning á vísindaligum grundarlag um, hvat pláss grindin hevur í føroyska dagligdegnum. Hann takkar fyri hjálpina, hann hevur fingið frá ymskum stovnum, men seir samstundis ynski fram um at fleiri »passivir meðalføroyingar« høvdu viljað verið við í kanningini.

Eg vil tí heita á tey, sum hava fingið spurnarbløð frá hesum unga manni, um at svara honum, soleiðis at hann kann gera eina fullfíggiðaða kanning, sum so kundi verið send til teir myndugleikar, sum fyrrskipa um grind í dag, so teir veruliga fáa at vita, hvønn týðning grind hevur í føroyska gerandisdegnum.

Við tøkk fyri upptøkuna.

Bjarni Sørensen

HYGGIÐ HER
Nú hava vit eisini frálíkt úrval av **CD-tónleiki**

Til dømis:

The Bib Breakfast

Album, blandað Dreams/Gabriele - What Is Love! Haddaway - I'll Can't Have You Kim Wilde - This is It/Danni Minguo - Could be magic/Take That - Jungle book groove/Disney cast - No limit 2 Unlimited - Deep East 17 - Ain't no love/Sub Sub (Melani Williams) - When I'm good and ready/Sybil - Exterminate Snap - The ultimate high/ The time frequency - Don't walk away/Jade - Oh Caroline/Shaggy - Arranged marriage/Apache indian - I'm so into you/S.W.V.

L4 Non Blondes við: Tran - Superfly - What's up - Pleasantly blue - Morphine & Chocolate - Spaceman - 7. Old Mr. Heller - Calling all the people - Dear Mr. president - Drifting - No place like home.

Vit senda um **ALT LANDIÐ**

Satronic
Saltangará Tlf. 48940
Klaksvík 57490